

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap széltüldésére von-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 240. szám.

Csütörtök, október 21.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

A végnélküli válság.

— október 21.

A legújabb hírek szerint, a tegnapi ugynevezett koronatanács, a melytől elhatározó fordulatot vártak, megint csak nem hozott döntést a vég nélkül húzódo válságban.

A bécsi koronatanács a király meghallgatta a miniszterek előterjesztéseit s azután kijelentette, hogy a döntést fentartja magának. Addig is kéri a kormányférfiakat, hogy vigyék tovább az ügyeket.

Miután ez hivatalos jelentés a koronatanács eredményéről, ezt az eredményt döntésnek, sőt még a helyzetben való változásnak sem lehet nevezni.

A koronatanácsból csak egy tény domborodik ki és ez az, hogy a király szigorúan az alkotmányosság alapján áll s másféle megoldásra, mint szigorúan alkotmányosra nem gondol. A parlamenten kívüli kormányval való fenyegetőzés csak az ellenünk fenekedő osztrák intrika taktikai húzásai. A silány intrikáknak azonban felette áll az uralkodó minden próbát megállott alkotmányos érzülete s mikor most a döntés elhalasztódott, a mai minisztereknek eddig való marasztásával, ime úgy történik, hogy a helyzet alkotmányos jellege ne változzék mindaddig, míg az ugyancsak alkotmányosan kialakuló új és végleges helyzet felválthatja.

Hogy ez az ilyen formájában megtartott mai helyzet nagyon rózsás és nagyon kilátásos volna, azt persze a tegnapi nap megnyugtatóbb jellege után sem lehet állítani. Világos, hogy a király őszintén keresi a megoldást, de világos, hogy megtalálni nem könnyű. Nem mintha emberfölöttien nehéz volna a magyar állapotok megmérése és végiggondolása után valamely egészséges és életképes politikában megállapodni, de az osztrák intrika zava-

rólág és gátlólag hat az elhatározásra s így a döntést egyre eltolja.

Persze a döntés a végnélküli válságban most már soká nem maradhat el s a vége a sok halasztás után valószínűleg még sem lehet más, mint Andrassy megbízatása. A válság nagy ellentéteinek áthidalására a mai helyzetben s a mai viszonyok között alig látszik egyéb mód.

Az általános óhaj mindenképp az azonban az, hogy a végnélküli válság soká már ne húzódjék.

Nem egyesek türelmetlensége kívánja ezt, hanem az ország állapota sürgeti. Nemcsak alkotmányosság és parlamentarizmus, de ezeknek zavartalan folyamatossága és friss működése az, amiben a mai államok és nemzetek életfolyamata formát ölt s az intézményekben való megakadás, történjék bár a legkorrektebb formában, magát az életet akasztja meg és veti pangásba. Magától kell értetődnie, hogy a megoldás alkotmányos lesz, de kívánatos, hogy ne válasson magára sokáig, már a monarkia s a dinasztia ama nagy érdekeivel fogva sem, melyek Magyarország egészségében gyökeredzenek.

A kereskedelmi iskolák érettségi vizsgálatainak eltörlése. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek egyik igen fontos elhatározása az, amely a felső kereskedelmi iskolák érettségi vizsgálatának eltörlésére vonatkozik. A közoktatásügyi miniszter Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg kimondta, hogy a felső kereskedelmi iskolák három éves tanfolyamát négy évszakra változtatja, de egyszersmind megszünteti ezeknél az iskoláknál az érettségi vizsgálatot. Ez a reform nemcsak a szakköröket, hanem a nagy közönséget is megnyugvással tölti el, mert arról van szó, hogy a kereskedelmi iskolai ifjúságnak mostani túlterhelésén könnyítse- nek és az iskolai képzést mégis fokozzák.

A „TORONTÁL” tárcája.

A kártyaszenvedély.

Bowlderné nyaralni ment a vidékre és Bowlder egyedül, elhagyatottan maradt otthon, hogy vigyázzon a házra és pénzt keressen.

Bowlder keservesen érezte a neje hiányát. A szobák, melyek vidám dalával, édes nevetésével voltak tele, most ünnepies csönddel fogták körül.

Hogy ezt a magányt kerülje, szabályul állította fel Bowlder, hogy hajnali három óra előtt nem megy haza soha. Ekkorra már elhaltak a lábai, mint mondani szokta, rögtön lefeküdt, hogy hirtelen álomba merülve, ne gyötörje magát a neje távolléte miatt.

Ma is három órakor bandukolt hazafelé, miután bufelejtőül különböző kocsimákban időgált, ami aztán kellően felderítette. Az utca közepét rőtta, mert attól tartott, hogy a keskeny gyalogjáró kiugrik alóla.

Amint közel járt a lakásához, rágyújtott a dalra, melylyel a hajnalit köszönteni szokta:

Édes érzés tudni
Hogy a kapunál
Árgódo szem vár ránk
S a Bodri ugrál.

Nem mintha Bowldernek házörző ebe lett volna, mely ugrálva, csaholva üdvözlözné őt. S amennyiben Zsuzsit, a konyhatündért is kiűzték a paradicsomból nyárára, mikor Bowlderné asszony nyaralni ment, semmi remény nem lehetett az aggódó szemre sem, mely haza érkezésére álmosan nyílnék fel.

Bowlder tehát nem várt sem aggódó szemet, sem kutyaugatást; de mint természettől zenekedvelő és költői lelkületű ember, a dai-

által pusztán csak szabad röptöt engedett természetének, csupán csak a dal szépségének a hatása alatt.

Nagy ügyességgel megtalálta a bejáratnál a kulcslyukat, miközben azt dörmögte magában, hogy mégis jobb lett volna talán szállodába menni éjszakára, mert hát ki gyújt most neki tüzet s ki hozza rendbe reggel a ruháját?

Az ajtó hamarosan felpattant, ami határozott siker volt, mert ez az ajtó különös módon megátalkodott lett a Bowlderné távozása óta s husz percnyi verejtékes erőfeszítésre sem nyílt mindenkor meg.

Bowlder az előcsarnok padlójára dobta a kalapját — reggel akarta a fogásra akasztani, ha majd több ideje lesz — s felindult a lépcsőn az emeletre, mikor az ebédlőből valami zaj ütötte meg a füleit. Kíváncsisága inkább mint félelme, felebredt.

Anélkül, hogy betörőkre gondolna, félbeszakította nehéz utját felfelé s ahelyett lejtött az ebédlőbe, hogy megtudja a zaj okát.

— Csak nem járnak kísértetek a házban? dörmögte.

Nagy volt azért a meglepetése, mikor az ebédlőbe nyitva, az asztalon egy tolvajlámpást pillantott meg, mely rozszindulatu sugarát a szemébe lövette, mögötte pedig egy szálas ember homályos körvonalait, ki pisztolyt látszott szegezni a mellének.

— Fel a kézzel! kiáltott rá az ember és egy lépést se tovább, különben kioltom a mécseidet!

— Ez már szeretem! jegyezte meg Bowlder s feje fölé nyújtotta mind a két karját. Ezt már szeretem! Mi jó szél hozta?

Az ember nem felelt, hanem az asztalt megkerülve, Bowlderhez sietett, átkutatta a zsebeit, vajjon nincs-e fegyver nála. A vizsgálat ki látszott őt elégiteni, mert hátra lépett és fel-

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-
tól kezdve az **urak részére** nyitva van; **hölygyek részére**
minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/45 óráig délután.
Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig **urak részére** is.
Vidéki hölygyek részére minden nap délbem **gőzfürdő**. A
kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton dél-
után deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesü-
let **ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára** nyitva van
mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapo-
kon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 31. Ipar- és kereskedelmi bank r.-t. alakuló gyűlése
November 8. A közig. biz. ülése.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesü-
et **munkásgimnáziumának** október havi előadásai a követ-
kező napokon lesznek:

Október 21: 3—9-ig gazd. vegytan, 9—10-ig gazd.
földrajz.

Október 26: 8—9-ig fizika, 9—10-ig műv. történet.

Október 28: 8—9-ig egészségt., 9—10-ig gazd. vegytan

Lombroso.

A most elhunyt nagy olasz tudós halála
alkalmából érdemes egy kissé elmélkedni.

Lombrosznak nagy szerepe volt a modern
büntető igazságszolgáltatás átalakulásában.

Lombroso előtt a bírónak mindössze két
rőfre volt szüksége: az egyik rőf a bünt mérte,
a másik a büntetést. Senki sem kételkedett
abban, hogy az ember elhatározásaiban teljesen
szabad, tetszése szerint választhat jó és rossz
között, amiből az következett, hogy az ugyanegy
tettel vétkezők egyformán bűnösök s pontosan
ugyanarra a büntetésre méltók. A bíró minden
gondja az volt, hogy lelkiismeretesen adagolja a
büntetést. Jött azonban Lombroso és kimutatta
a bűnözési hajlam és a beteges aberráció szoros
összefüggését. Figyelmeztette arra, hogy némelyik
emberrel vele születik a bűn: szopós kisbaba
korában már ott lapul az agysejtjei közt s csak
a jó alkalmat lesi, hogy előtörjön. S ezzel egy-
szerre szörnyen komplikált és nehéz dolog lett
az egész büntető törvénykezés és az a morál,
mely azt mondja: aki bűnözött, tettéért teljes
mértékben felelős, viselje a következményeket,
egyszerre olyan barbárnak, kegyetlennek, elavult-

hívta Bowldert, hogy üljön le egy székre s tegye
ölebe a kezét. Bowlder élt az engedéllyel.

— Nincs kifogása egy szivar ellen? kér-
dezte Bowlder.

— Éppen semmi, mondta az ember.

Miután természetlő nyájas, udvarias volt
Bowlder, szolgálatkészen a tárcájába nyult.

— Gyöngye szivar? kérdezte a betőrő.

— Colorado claro! felelte Bowlder.

— Helyes, mondta a másik. Nem szeretem
az erős szivart, fejfájást kapok tőle.

Amint az ember szivarra gyújtott, Bowlder
észrevette, hogy fekete lárvá takarja a szeméit.
Ez a felfedezés megborzongatta s mintegy varáz-
sításra egyszerre kijózanította, mire a pisztoly
látása éppen nem volt képes... Egy ideig szót-
lanul bámultak egymásra.

— Mit csinál ön az én házamban? kérdezte
Bowlder végre.

Az idegen mosolygott s hatalmas füstgomolyt
fujván ki a szájából, megrugott egy nagy zacskót,
mely a lábainál hevert s mely fémes hangot adott.

Bowlder ösztönszerűen az étszékényre
tekintett, melynek az ajtói tárva állottak s látta,
hogy üres.

— Szépen kitisztította, mi? jegyezte meg.
A betőrő a fejével biccentett.

— Ha minden értékeset összeszedett a
házban, mintegy négyezer forint ára lehet a
kezei között; mert tudom, hogy az emeleten is
járt, mondta Bowlder.

Az ember újra intett a fejével, majd tá-
vozni készült.

— Ne menjen még! tiltakozott Bowlder.
Beszélni szeretnék önnel. A vén asszony ékszerait
is összeszedte odafönn?

Az ember újra intett a fejével. Ugy látszik
nem volt hajlandó használni a hangját, mig nem
szükséges.

— Az baj! jegyezte meg Bowlder elgondol-
kozva. A vén asszony megvétet velem újra min-

Sz.-v.	4701
I—III.	715
	408
	323
	242
	1932
	1228
	1220
	1219
	1211
	1205
	1157
	1149
	1135
	1130
	1110
	1059
	1057
	1044
	1029
	1013
	1001
	945
v.4711	
I—III.	715
	1081
	926
	916
	915
	842
	754
	736
	718
	646
	125
V.-v.	4311
I—III.	715
	031
	008
	953

nak látszott, mint a régi talió-törvény, a szemét szemért, fogat fogért elv. A kényelmes objektivitás, a kaptafa-ítélkezés megszűnt, szubjektív momentumok keveredtek a bíró ítélkezésébe; kénytelenségek, hogy a paragrafust mindig egyéni szabásban alkalmazza, számbavéve a bűnös ember lelki dispozicióit.

Ezt észlekedte Lombroso. S ha egy szem igaz nem volt abban, amit tanított, már ezért, sőt azért, mert a bűnös emberiség létezését megkérdemlíti, hogy együtt emlegessék az emberiség legnagyobb jöttevőivel.

De az ő érdeme nemcsak ennyi. Mint minden iskolaalapító, úgy ő is tulzásokba tévedt akkor, amidőn azt állította, hogy kevés számú alkalmi bűnös beszámításával a gonosztevők többsége a született bűntettesek osztályába tartozik, akik a természet kegyetlen játéka folytán messi elődjeikre visszaítelve az ősember vad őstünelével jelennek meg a civilizált társadalomban. A tudományos kritika már körülnyírálta, kellő értékre szállította le ezeket az állításokat. De mégis Lombroso adta meg a lökést ahhoz a büntetőjogi irányhoz, mely a régi klasszikus dogmatizmus ledöntésével a bünt nem önmagában, gyökerestől elvágva, hanem eredetével együtt vizsgálja. Nem igaz az, hogy minden bűnös egyáltalán beteg ember, de igaz, hogy beteg ember is lehet. Lombroso, amikor fiziológiai és pszichológiai determinánsokra utalt, megvilágította a kérdés egyik oldalát. Most még azok voltak hátra, akik kimutatták, hogy a millió, a szociális környezet mennyiben befolyásolja az akarat-elhatározást. S ezzel megadódott a modern büntető jog két tartó oszlopa, melyre immár bátran föl lehetett építeni az új rendszert, a bűn mellett a bünt megelőző belső és külső dispoziciókkal számolt.

A nem disztigváló, vak, embertelen morális, könyörtelen klasszikus jogot Lombroso megszárolta le. S ezért nem sok és tulzó az ő számára semminemű dícséret.

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán néhány napi távollét után tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A munkásgimnáziumból.** A kultúregyesület munkásgimnáziumában ma este 8—9 ig Perl Mihály felső keresk. isk. tanár gazdasági vegytani, 9—10-ig pedig dr. Czibusz Géza főgimn. tanár gazdasági földrajzi előadását folytatja.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelési miniszter Torontálvármegye párdányi járására Weisz Lajos ivándai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

dent, sőt ami még rosszabb, mindent négyezeresen drágábbnak fog mondani. Örülni fogok, ha 3000 forintra nem rugtatja fel az árt, pedig hát az egész nem ér többet ötszáz forintnál s ön örülhet, ha ennek a felét is kapja értök.

— Az ember nem szól rá semmit.

— Amint láthatja, szép csávába jutottam, folytatta Bowlder. Ön kifoszt s majd jön a vén feleségem és kifoszt újra! Nem gondolja, hogy ez kissé sok?

— Az ember igazat adott neki. Most már nem intett, hanem a hangját használta. Ezáltal felbátorítva, Bowlder kérte őt, adja vissza a felesége ékszerait.

— Csak azt adja vissza, ami az övé, a többi tartsa meg. Ez kibékít az asszonnyal, egyébbel nem törődöm.

— Az ember hajthatatlan maradt. Ez, mondta, 2000 forint veszteséget jelentene neki s ami több, nem is férne össze a foglalkozásával.

Bowlder mélyen elgondolkozott egy pillanatra s aztán új fogást próbált.

— Kész kocintani velem? kérdezte.

— Hogyne! mondta az ember.

Bowlder egy palackot húzott elő a zsebéből, melyet reggelre étvágygerjesztőül hozott magával. Kidugasztolta s az embernek nyújtotta oda.

— Az öné az elsőség! mondta az ember.

Bowlder jót húzott belőle s aztán az ember ugyanazt tette.

— Demokrata ön? kérdezte Bowlder hirtelen. Azt hiszem, hogy a betörőknek is megvan a maguk politikájuk?

— Demokrata közigazgatás itt az Egyesült Államokban, mondta az ember, ez az én elvem.

— Az enyém is, jegyezte meg Bowlder. Látom, hogy közös talajt találtunk végre. Nos, mint egy pártnak a tagjai egy sziveséget kérek öntől. Ön mintegy 3000 forint ártát harcolt itt össze. Nézze, van itt még egy csomó butor, zongora s más egyéb,

— **Küldöttség a főispánál.** A nagybecskereki határban fekvő s a kincstár tulajdonát képező Katince pusztá bérlei ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester és dr. Várady Imre országgyűlési képviselő vezetésével küldöttségileg megjelentek Botka Béla főispán előtt, akinek a küldöttség szónoka, Gardinovácski Milán előadta, hogy a már kibérelt földeket nem vehetik megmunkálás alá, mert a kincstár általilag telepitési eszaka mintegy 100 holdnyi területet ki akar hasítani. Kérték a főispánt, hogy illetékes helyen járjon közbe az iránt, hogy a bérlok a már kibérelt földeket tényleg megkapják s hogy azokat megmunkálás alá vehessék. Botka Béla főispán a küldöttséget szokott szívélyességgel fogadta, megígérte, hogy a kiszáradt érdekekben el fog járni, egyszersmind felkérte dr. Perisics Zoltán polgármestert, hogy a küldöttség kérését, illetve kívánásait foglalja jegyzőkönyvbe, amelyet azután illetékes helyre fog juttatni.

— **Esküvő.** Harnach József temesvári kereskedő ma tartotta esküvőjét Wittmann Janka kisasszonnyal, Wittmann András itteni szabómester szeretetreméltó és kedves leányával. A polgári esküvő ma délelőtt 11 órakor volt a helybeli állami anyakönyvi hivatalban.

— **Végzetes alsós.** Temesvárról jelentik: Egy, a Hungária-kávéházban megkezdett kártyapárti tegnap éjjel véres befejezést nyert a belvárosi Lonovics-utcában. Az eset egyik hőst most otthon ápolják lakásán. Klein Ede irnok és Berger Imre fogtechnikus este a Hungária-szálloda kávéházban alsóztak. Ejjéltájban egyszere csak nem tudni ultimó, gromoboj, vagy fedáksári felett veszték-e össze, heves szóváltás támadt köztük, melyet még az utcán is folytattak. A szóváltás mindig hangosabb, a hangulat mindig izzóbb lett. A vita hevében Berger Imre egyszerre csak bemozdva a Blériot, botjával jól fejbeütötte Kleint és Klein röpült — a földre. Berger oly erősen találta megütni partnerét, hogy ez fején mintegy hat centiméter hosszú mély sebet kapott. Az oly szerencsétlenül végződött kártyapárti mindkét hőse ellen a rendőrség megindította az eljárást éjjeli csendháborítás miatt, Klein Ede pedig még külön is feljelentette Berger Imrét testi sértés miatt. Az alsópárti tehát valószínűleg csak a bíróság előtt fog végleges befejezést nyerni.

— **Megölte az apósát.** Megirtuk, hogy a napokban Matuska Lajos kiszombori birtokost meggyilkolta találták a határbeli kukoricásban. Matuskát az egész falu csöndes, békés természetű embernek ismerte, akinek sohasem volt haragosa a faluban s épen ez a körülmény néhezítette meg a csendőrség dolgát, mely nem talált kezdetben semmi nyomra vezető adatot e rejtelmes ügyben. De a falu szája sok mindent tud, akad mindig szomszéd, aki a sővény kerítése mögül kihallgatja mások családi bajait és így

vegyünk kártyát elő, játszunk s ha ön nyer, vigye el a butort is mind!

A betörő habozott, Attól tartott, hogy kelepecébe csalják. Bowlder azonban becsület-szavát adta neki, mint demokrata, hogy tisztességes szándékkal teszi az ajánlatot.

— De hát a butor nem ér annyit, mint amennyit én összeszedtem, ellenvetette végre az ember.

— Jó, mondta Bowlder, hát még rádom a zsebórámat és hetvenöt forintomat, mely a tárcámban van.

Ezzel kártyát vett elő s huszonegyezni kezdtek. A tétel a betörő részéről egy-egy ékszer, a házigazda részéről ezzel egyenértékű butorok voltak.

Váltakozó szerencsével folyt a játék jó két óráig, mikor is teljesen kiürült a betörő ékszeres zacskója, Bowlder visszanyerte tőle az utolsó ékszert is.

Az ember szomorú képpel felállt és távozni készült.

— Ígynek egyet és gyujtsunk rá! mondta neki Bowlder.

Az ember ivott s egy szivart választott ki az odanyújtott dobozból.

— Kikisérem önt, mondta az előzékeny hazigazda s ment előtte a kijárat felé.

— Nem szeretek idegentől semmit kérni, mondta a betörő az utcára érve, de úgy látom, a villamos kocsi járnak már és én messze lakom, adjon nekem kölesön husz fillért.

Bowlder kész volt neki sokkal többet is adni, mi kissé felderítette az ember levert kedélyét.

— Tudja-e, mondta Bowldernek, amint ez az ajtót bezárni készült, hogy ha ez az átkozott kártyaszendvedélyem nem volna, már rég gazdag ember volnék.

— **Anthonie Trollope.**

történi, hogy már a gyilkosság napján azt suttogták a faluban, hogy a meggyilolt az utóbbi napokban sokszor összekocant vejevel, Kovács Pállal, aki hangosan meg is fenyegette apósát. Ennek alapján azután a csendőrség letartóztatta Kovács Pált, ak először makacsul tagadta, hogy közbe lenne a gyilkossághoz, később azonban beismerő vallomást tett. Vallomásaiban teltének indokai azt adta elő Kovács, hogy apósa rosszul bánt vele, tavaly tél közepén dobta ki házából és hogy most is meg akarja dobni az őt. A természetmegosztásnál s így összegyűlt a sok keserűség benne és bosszúból ölte meg apósát. A csendőrség bekísérte a gyilkost a nagyikindai ügyészség fogházába.

— **Rejtélyes lövés.** Filip Kriszta deszki cigányt a napokban eszméletlen állapotban véreben fekvő találták meg a szőregi réten. Mikor magához tért, azt mondotta, hogy régi haragosával, Triviu Jovánnal találkozott s ez lötte le bosszúból revolverrel. A csendőrség nyomban vallatásra fogta Trivut, aki azonban váltig tagadja tettét, sőt azt mondja, hogy nem is látta a haragosát. A csendőrség a nyomozást tovább folytatja, de eddig még semmi biztos adatot nem talált arra, hogy Triviu Jován lötte volna meg Filipot. Filip Krisztát súlyos sebével a kikindai kórházban ápolják.

852(4)—7.2

L A Z

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsio

biztosan kipróbált szer.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIO azonkívül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjégét (a balászt) kérjük figyelembe venni

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Csütörtök, október 21: »A gyujtogató.« (Színmű. Ujdonság.) Utána: »A parasztszűlet.«

Péntek, október 22: »Válás után.« (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Szombat, október 23: »Sabinnók elrblása.« (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Vasárnap délután, október 24: »Az erdészleány.« Este: »A kis szökevény.«

Hétfő, október 25: »Nebántsvirág.«

* **A tökfilkó.** A nagybecskereki közönségnek régen volt része olyan farsztó vigjátékban, mint a milyen Fuldának nálunk tegnap bemutatott darabja. A darab, a mi hosszú felvonásközi szüneteinkkel, este nyolc órától közel éjfélig tartott, ami még a legszellemesebb és legmulatságosabb francia vigjátékból is sok, nem pedig olyan nehézkes német vigjátékból, mint Fuldáé. Kétségtelen, hogy Fulda vigjátéka nem értéktelen munka. Kitünő szatírával, pompás jellemrajzokkal teli darab, csak olyan nagyon német, vagyis olyan nagyon alapos ne volna. Mert Fulda alaposan kidolgozta darabja tételét. A tülekedő életben ideális gondolkozásu embernek lehetetlen helyzetét s ezzel úgy elnyújtotta a darabot, hogy ha nem is egészen unalmassá, mindenesetre farsztóvá tette. Egy öt fölvonásos vigjátékot még elgondolni is sok, hát még végignézni. Így azután a hatása sem volt olyan, mint a milyet a darab drámai kidolgozása, kitünő jelenetei s egyéb értékei megérdemelnének. Polgárok jó előadásban mutatták be a darabot s ez enyhítette még a német vigjátéki alaposságot. A cimszerepben Gózon Béla tökéletes volt. Az író sem képezhetette el különbnak Haerberleint, mint ahogy Gózon megjátszotta. Bájós és kedves volt az amerikai leány szerepében Hevesi Mariska, kitünő figurát nyújtott Solymosi és Turai, de jók voltak Niczkyné, Haraszti Vilma, Nagy Pál s a többiek is. A színház tele volt.

* **A mai előadás.** Ma este a társulat Heyermans drámáját, »A gyujtogató« mutatja be, melyben Polgár Károly, Gózon Béla, Vajda

nak látszott, mint a régi talió-törvény, a szemét szemért, fogat fogért elv. A kényelmes objektivitás, a kaptafa-ítélkezés megszűnt, szubjektív momentumok keveredtek a bíró ítélkezésébe; kénytelenségek, hogy a paragrafust mindig egyén; szabásban alkalmazza, számbavéve a bűnös ember lelki dispozicióit.

Ezt cselekedte Lombroso. S ha egy szem igaza nem volt abban, amit tanított, már ezért, a törvény emberségesebbé tételéért megérdemelné, hogy együtt emlegessék az emberiség legnagyobb jöltevéivel.

De az ő érdeme nemcsak ennyi. Mint minden iskolaalapító, úgy ő is tuzásokba tévedt akkor, amidőn azt állította, hogy kevés számú alkalmi bűnös beszámításával a gonosztevők többsége a született büntetettek osztályába tartozik, akik a természet kegyetlen játéka folytán messzi elődeikre visszaítve az őseiber vad ösztöneivel jelennek meg a civilizált társadalomban. A tudományos kritika már körülgyűrűlt, kellő értékűre szállította le ezeket az állításokat. De mégis Lombroso adta meg a lökést ahhoz a büntetőjogi irányhoz, mely a régi klasszikus dogmatizmus ledöntésével a bünt nem önmagában, gyökerestől elvágva, hanem eredetével együtt vizsgálja. Nem igaz az, hogy minden bűnös egyuttal beteg ember, de igaz, hogy beteg ember is lehet. Lombroso, amikor fiziológiai és pszichológiai determinánsokra utalt, megvilágította a kérdés egyik oldalát. Most még azok voltak hátra, akik kimutatták, hogy a millió, a szociális környezet mennyiben befolyásolja az akarat-elhatározást. S ezzel megadódott a modern büntető jog két tartó oszlopa, melyre immár bátran föl lehetett építeni az új rendszert, a bűn mellett a bünt megelőző belső és külső dispoziciókkal számolót.

A nem disztigváló, vak, embertelen morál, könyörtelen klasszikus jogot Lombroso megszárolta le. S ezért nem sok és tulzó az ő számára semminemű díszet.

Személyi hír. Botka Béla főispán néhány napi távollét után tegnap este visszerkezett Nagybeeskerekre.

A munkásgimnáziumból. A kulturregyesület munkásgimnáziumában ma este 8-9-ig Perl Mihály felső keresk. isk. tanár gazdasági vegytani, 9-10-ig pedig dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár gazdasági földrajzi előadását folytatja.

Uj gazdasági tudósító. A m. kir. földmívelési miniszter Torontálvármegye párdányi járására Weiss Lajos ivándai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

dent, sőt ami még rosszabb, mindent négyszeresen drágábbnak fog mondani. Örülni fogok, ha 3000 forintra nem rugtatja fel az árt, pedig hát az egész nem ér többet ötszáz forintnál s ön örülhet, ha ennek a felét is kapja értök.

Az ember nem szolt rá semmit.
Amint láthatja, szép csávába jutottam, folytatta Bowlder. Ön kifoszt s majd jön a vén feleségem és kifoszt újra! Nem gondolja, hogy ez kissé sok?

Az ember igazat adott neki. Most már nem intett, hanem a hangját használta. Ezáltal felbátorítva, Bowlder kérte őt, adja vissza a felesége ékszereit.

Csak azt adja vissza, ami az övé, a többbit tartsa meg. Ez kibékít az asszonynyal, egyébbel nem törődöm.

Az ember hajthatatlan maradt. Ez, mondta, 2000 forint vesztéséget jelentene neki s ami több, nem is férne össze a foglalkozásával.

Bowlder mélyen elgondolkozott egy pillanatra s aztán uj fogást próbált.

Kész koccentani velom? kérdezte.
Hogyne! mondta az ember.

Bowlder egy palackot húzott elő a zsebéből, melyet reggelre étvágygerjesztőül hozott magával. Kidugaszolta s az embernek nyújtotta oda.

Az öné az elsőség! mondta az ember.
Bowlder jót húzott belőle s aztán az ember ugyanazt tette.

Demokrata ön? kérdezte Bowlder hirtelen. Azt hiszem, hogy a betörőknek is megvan a maguk politikájuk?

Demokrata közigazgatás itt az Egyesült Államokban, mondta az ember, ez az én elvem.

Az enyém is, jegyezte meg Bowlder. Látom, hogy közös talajt találtunk végre. Nos, mint egy pártnak a tagjai egy sziveséget kérek öntől. Ön mintegy 3000 forint árát harácsoltt itt össze. Nézze, van itt még egy csomó butor, zongora s más egyéb,

Küldöttség a főispánál. A nagybeeskereki határban fekvő s a kincstár tulajdonát képező Katince pusztá bérleti ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester és dr. Várady Imre országgyűlési képviselő vezetésével küldöttségileg megjelentek Botka Béla főispán előtt, akinek a küldöttség szónoka, Gardinovaeski Milán előadta, hogy a már kibérelt földeket nem vehetik megmunkálás alá, mert a kincstár állítólag telepítési célokra mintegy 100 holdnyi területet ki akar hasítani. Kérék a főispánt, hogy illetékes helyen járjon közbe az iránt, hogy a bérlők a már kibérelt földeket tényleg megkapják s hogy azokat megmunkálás alá vehessék. Botka Béla főispán a küldöttséget szokott szívélyességgel fogadta, megígérte, hogy a kisczardák érdekében el fog járni, egyszersmind felkérte dr. Perisics Zoltán polgármestert, hogy a küldöttség kérését, illetve kívánságait foglalja jegyzőkönyvbe, amelyet azután illetékes helyre fog juttatni.

Esküvő. Harnach József temesvári kereskedő ma tartotta esküvőjét Wittmann Janka kisasszonnyal, Wittmann András itteni szabómester szeretetreméltó és kedves leányával. A polgári esküvő ma délelőtt 11 órakor volt a helybeli állami anyakönyvi hivatalban.

Végzetes alsós. Temesvárról jelentik: Egy, a Hungaria-kávéházban megkezdett kártyapárti tegnap éjjel véres befejezést nyert a belvárosi Lonovics-utcában. Az eset egyik hőst most otthon ápolják lakásán. Klein Ede irnok és Berger Imre fogteknikus este a Hungaria-szálloda kávéházban alsóztak. Éjfél tájban egyszere csak nem tudni utimó, gromoboj, vagy fedaksári felett veszték-e össze, heves szóváltás támadt köztük, melyet még az utcán is folytattak. A szóváltás mindig hangosabb, a hangulat mindig izzóbb lett. A vita hevében Berger Imre egyszere csak bemondva a Blériot, botjával jól fejbeütötte Kleint és Klein röpiüt — a földre. Berger oly erősen találta megütni partnerét, hogy ez fején mintegy hat centiméter hosszú mély sebet kapott. Az oly szerencsétlenül végződött kártyapárti mindkét hőse ellen a rendőrség megindította az eljárás éjjeli esendháborítás miatt, Klein Ede pedig még külön is feljelentette Berger Imrét testi sértés miatt. Az alsópárti tehát valószínűleg csak a bíróság előtt fog végleges befejezést nyerni.

Megölte az apósát. Megirtuk, hogy a napokban Matyska Lajos kiszombori birtokost meggyilkolva találták a határbeli kukoricásban. Matuskát az egész falu csöndes, békés természetű embernek ismerte, akinek sohasem volt haragosa a faluban s épen ez a körülmény nehezítette meg a csendőrség dolgát, mely nem talált kezdetben semmi nyomra vezető adatot e rejtelmes ügyben. De a falu szája sok mindent tud, akad mindig szomszéd, aki a sövény kerítése mögül kihallgatja mások családi bajait és így

vegyünk kártyát elő, játszunk s ha ön nyer, vigye el a butort is mind!
A betörő habozott. Attól tartott, hogy kelepcebe csalják. Bowlder azonban becsület-szavát adta neki, mint demokrata, hogy tisztességes szándékú teszi az ajánlatot.

De hát a butor nem ér annyit, mint amennyit én összeszedtem, ellenvetette végre az ember.

Jó, mondta Bowlder, hát még ráadom a zsebórámat és hetvenöt forintomat, mely a tárcámban van.

Ezzel kártyát vett elő s huszonegyezni kezdtek. A tétel a betörő részéről egy-egy ékszer, a házigazda részéről ezzel egyenértékű butorok voltak.

Váltakozó szerencsével folyt a játék jó két óráig, mikor is teljesen kiürült a betörő ékszeres zacskója, Bowlder visszanyerte tőle az utolsó ékszert is.

Az ember szomorú képpel felállt és távozni készült.

Igyunk egyet és gyujtsunk rá! mondta neki Bowlder.

Az ember ivott s egy szivart választott ki az odanyújtott dobozból.

Kikisérem önt, mondta az előzékeny hazigazda s ment előtte a kijárat felé.

Nem szeretek idegentől semmit kérni, mondta a betörő az utcára érve, de úgy látom, a villamos kocsi járnak már és én messze lakom, adjon nekem kölesön husz fillért.

Bowlder kész volt neki sokkal többet is adni, mi kissé felderítette az ember levert kedélyét.

Tudja-e, mondta Bowldernek, amint ez az ajtót bezárni készült, hogy ha ez az átkozott kártyaszennvedélyem nem volna, már rég gazdag ember volnék.

Anthonie Trollope.

förtént, hogy már a gyilkosság napján azt suttogták a faluban, hogy a meggyilkolt az utóbbi napokban sokszor összekocant vejével, Kovács Pállal, aki hangosan meg is fenyegette apósát. Ennek alapján azután a csendőrség letartóztatta Kovács Pált, ak először makacsul tagadta, hogy közö lenne a gyilkossághoz, később azonban beismerő vallomást tett. Vallomásában tettének indokául azt adta elő Kovács, hogy apósa rosszul bánt vele, tavaly tél közepén dobta ki házából és hogy most is meg akarta rövidíteni az ideit természetmegosztásnál s így összegyűlt a sok keserűség benne és bosszúból ölte meg apósát. A csendőrség bekísérte a gyilkost a nagykikindai ügyészség fogházába.

Rejtélyes lövés. Filip Kriszta deszki cigányt a napokban eszméletlen állapotban vérebek feke találták meg a szőregi réten. Mikor magához tért, azt mondotta, hogy régi haragosával, Trivu Jovánnal találkozott s ez lötte le bosszúból revolverrel. A csendőrség nyomban vállatára fogta Trivut, aki azonban váltig tagadja tettét, sőt azt mondja, hogy nem is látta a haragosát. A csendőrség a nyomozást tovább folytatja, de eddig még semmi biztos adatot nem talált arra, hogy Trivu Jován lötte volna meg Filipot. Filip Krisztát súlyos sebével a kikindai közkórházban ápolják.

852(4)-7.2

LÁZ

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsio

biztosan kipróbált szer.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIO azonkívül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjegyét (a balászt) kérjük figyelembe venni

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Csütörtök, október 21: »A gyujtogató.« (Szimmü. Ujdonság.)

Utána: »A parasztheccsület.«

Péntek, október 22: »Válás után.« (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Szombat, október 23: »Sabinnók elrablása.« (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Vasárnap délután, október 24: »Az erdőszleány.« Este: »A kis szőkevény.«

Hétfő, október 25: »Nebántsvirág.«

* **A tökfikló.** A nagybeeskereki közönségnek régen volt része olyan farszót vigjátékban, mint a milyen Fuldának nálunk tegnap bemutatott darabja. A darab, a mi hosszú felvonásközi szünetekkel, este nyolc órától közel éjfélig tartott, ami még a legszellemesebb és legmulatságosabb francia vigjátékból is sok, nem pedig olyan nehézkes német vigjátékból, mint Fuldáé. Kétségtelen, hogy Fulda vigjátéka nem értékeltelen munka. Kiténő szatírával, pompás jellemrajzokkal teli darab, csak olyan nagyon német, vagyis olyan nagyon alapos ne volna. Mert Fulda alaposan kidolgozta darabja tételét. A tülekedő életben ideális gondolkodású embernek lehetetlen helyzetét s ezzel úgy elnyújtotta a darabot, hogy ha nem is egészen unalmassá, mindenesetre farszótóvá tette. Egy öt fölvonásos vigjátékot még elgondolni is sok, hát még végignézni. Így azután a hatása sem volt olyan, mint a milyet a darab drámai kidolgozása, kiténő jelenetei s egyéb értékei megérdemelnének. Polgárok jó előadásban mutatták be a darabot s ez enyhítette még a német vigjátéki alaposágot. A címszerepben Gózon Béla tökéletes volt. Az író sem képzeltette el különbnek Haerberleint, mint ahogy Gózon megjátszotta. Bájós és kedves volt az amerikai leány szerepében Hevesi Mariska, kiténő figurát nyújtott Solymosi és Turai, de jók voltak Niczkyné, Haraszti Vilma, Nagy Pál s a többiek is. A színház tele volt.

* **A mai előadás.** Ma este a társulat Heyermans drámáját, »A gyujtogató« mutatja be, melyben Polgár Károly, Gózon Béla, Vajda

Lajos és Halmos János játsszák a szerepeket. — Utána a „Parasztbecsület” kerüli színre Toronyival, H. Lévai Bertával, Kaposi Józssával, Ladiszlay Józseffel és Lányi Edittel.

* **Tihanyi Miklós vendégszereplése.** Holnap este lesz Tihanyi Miklósnak, a Vigszínház jeles művészenek első vendégjátéka, amely alkalommal Sardou „Válás után” című vigjátékában Bourgaueuf szerepében lép föl. Szombaton Tihanyi a „Sabin nők elrablásában” Rettégi Fridolint fogja játszani.

* **A „Zenélő Magyarország” közkedvelt zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent 393. füzeté ujjra a legjobb és legkedveltebb zeneujdonságokat közli és pedig: I. Sas Náci „Nóta a nagykalapról” című, a budapesti orfeumok és kabarék legsikerültebb ujdonságát, melyet Varjas Antal, a Royal-orfeumban esténként óriási tetszés mellett ad elő. II. Ivanovich J. „Sóhajkeringő”, Seufzer-Valzer című népszerű, rendkívül dallamgazdag keringőjét. III. Káldor Lajos „Székely-induló”-ját, zongorára. Szinte ajándékszámba menő jutányosan jut a zeneértő közönség a „Zenélő Magyarország” minden egyes hasonló gazdag számához, mert csekély 12 kor. évi előfizetésért külön kiadásban csak 2-3 kottát kapna, itt mintegy 120 önálló darabot kap az előfizető a nevesebb hazai és külföldi zeneszerzők legszebb műveiből. Félévi előfizetés 6 korona. Ezért kap az előfizető 11 füzetet s karácsonykor egy 50-55 zeneoldal terjedelmű, gyönyörű karácsonyi zenealbumot. Egész évi, 12 kor. előfizetésért pedig 22 füzetet és a karácsonyi és husvéti zenealbumokat teljesen ingyen és bérmentve. Előfizetheti a most folyó XVI. évfolyam (július-december) II-dik félévére, valamint az előző évfolyamokra is a Zenélő Magyarország (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapesten, VIII., József-körút 11. sz. Az eddig megjelent 390 régebbi füzetekből 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatófüzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s füzetét 60 filléjjel hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, úgy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mutatófüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 11. szám.**

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi hírek, amelyek olyan közelre jelezték a válságban való fordulatot, illetőleg a döntést, koraiaknak bizonyultak. A koronatanács és Andrássy kihallgatása, a melytől a döntést várták, nem teljesítette a várakozáshoz fűzött reményeket, mert a király még előbb a szövetségelt pártokkal kívánja a válságból való kibontakozást megkísérelni. Ezért a döntés ismét elhalasztódott s most a kulisszák mögött folynak a tárgyalások abban az irányban, a melyben a király megjelölte. A válság mai híreiről tudósítjuk a következőket jelentheti:

Kossuth nyilatkozata.

Budapest, október 21. (A „Torontál” ered. táv.) Politikai körökben Kossuthnak a k egy nyilatkozatát kolportálják, amelyet a koronatanács után tett. Kossuth e szerint konstatálta, hogy a király kegyes jóindulattal viselkedett a kormány iránt. A válságban magatartása olyan jóindulatu, hogy azt honorálni kell. A függetlenségi pártnak nem kell nyugtalanodnia, mert mint többségi párt, nyugodtan várhat.

A kormány tagjai itthon.

Budapest, október 21. (A „Torontál” ered. táv.) A kormány tagjai tegnap este 9 óra 5 perckor valamennyien hazaérkeztek Bécsből Budapestre. A miniszterelnök ma délelőtt hivatalában járt, majd később dányosi birtokára utazott.

Justh Gyula a helyzetről.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi pártban tegnap este sokan voltak fenn s a megjelentek között ott volt Justh is. A helyzetről kifejlődött eszmecsereben Justh Gyula

is részt vett s kijelentette megint, hogy az önálló bank nélkül nincsen semmiféle kibontakozás. Csodálja, hogy a király a bankkérdésben nem enged, de ha nem enged, akkor vele is szembezállnak. Szólt a Ház összehívásáról is s azt mondta, hogy mihelyt szükségesnek látja, haladéktalanul ülésre hívja össze a képviselőházat.

Justh külön is nyilatkozott egy ujságíró előtt, mikor ma délelőtt Kossuthtól, aki vele a tegnapi bécsi tárgyalásokat közölte, visszatért. Az ujságíró kérdésére, hogy csakugyan nem történt-e döntés, ő is megerősítette, hogy döntés tényleg nem történt.

— Változott-e a helyzet?

— A helyzet nem változott és a mi fölfogásunk sem változott.

— Tart-e az intéző-bizottság ülést?

— Erről most nincs szó.

— Lesz-e mostanában meghívás a királyhoz?

— Arról nem tudok, — mondotta Justh s ezzel a beszélgetés véget ért.

Justh és Holló Kossuthnál.

Budapest, október 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délelőtt 11 órakor a kereskedelmi miniszteriumba kérette Justh Gyulát és Holló Lajost, a kikkel közölte a bécsi koronatanács részleteit és eredményét.

A függetlenségi párt és a kibontakozás.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi párt hivatalos lapja a kibontakozással foglalkozva, a többek között ezeket írja:

A választói reformmal szemben ma se változott a párt felfogása és ma is az a helyzet, hogy a függetlenségi párt, mint parlamenti majoritás készségesen vállalkozik erre a feladatra. Ha a király ezt követeli, ettől nem vonakodik a függetlenségi párt. De ha a király ezenfölül még a koalíció föntartását is követeli, akkor olyat követel, amit a párt nem teljesíthet, mert azoknál a mélyreható differenciáknál fogva, amelyek a pártok közt felmerültek, a koalíció összetartása immár teljességgel lehetetlen. Ami az annexiós hitelek megszavazásának kérdését illeti, erről is kialakultak a vélemények. Nagyon jól tudja a függetlenségi párt, hogy a mobilizáció költségeit, ugyszintén a törökök kárpótlása folytán felmerült kiadásokat fedezni kell, de ennek a kérdésnek az elintézését csak egy parlamenti felelősséggel rendelkező szolidáris kormány vállalhatja el. Ha ilyen kormány nincsen, akkor az nem támaszkodhatik a parlament egységes majoritására és nem viheti keresztül a parlamentben az annexiós hitelekre vonatkozó javaslatokat. A mostani kormánynak e feladatok megoldására való való megtartása olyan akadályokba ütközik, amelyek elhárítása ezidő szerint lehetetlen.

A cár olaszországi utja.

Budapest, október 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a szentpétervári távirati ügynökség jelenti, a cár tegnapelőtt megkezdte olaszországi utját Viktor Emánuel király látogatására. A cár Odesszáig a „Standart” yachton utazik, a melyet három cirkáló hajó és egy torpedónaszád kísér. A cár kíséretében vannak: báró Fredericks, a cári ház minisztere, Iswolszky külügyminiszter, a palotaőrség parancsnoka, az udvari miniszterium vezetői, Savinszky ceremóniamester, továbbá Orlow herceg és Drenteln kapitány szárnyparancsnokok.

A duna—adriai vasut.

Budapest, október 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Szófiából jelentik, beavatott körökből eredő értesülés szerint Románia és Bulgária között állítólag létrejött már a megegyezés a dunai vasuti

összekötő hidra vonatkozólag. A hid helyét egy legközelebb összeülő vegyes bizottság fogja megállapítani.

Ferrer kivégzése.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál” eredeti táv.) Madridi jelentések szerint ott a nyugtalanság mind nagyobb mérvet ölt. Alfonso király több fenyegető levelet is kapott, ami a királyra nagyon leverőleg hatott, ugy, hogy most beteg. A rendőrség nagy apparátussal vigyáz a király biztonságára.

Mint Kolozsvárról sürgönyzik, Kolozsvár városa mai közgyűlésén Apáthy István egyetemi tanár indítványára Ferrer kivégzése felett megbotránkozását fejezte ki.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29 40—29 90
„	76	—	80	28 60—30 20
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 15—29 50	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29 30—29 65
„	76	—	80	29 40—29 80
„	77	28 80—29 20	81	—
„	78	29 —	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29 30—29 65
„	76	—	80	29 30—29 80
„	77	28 90—29 25	81	—
„	78	29 05—29 40	82	—
Bánsági	75	—	79	29 40—29 70
„	76	—	80	29 60—29 90
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 10—29 50	82	—
Bácskai	75	—	79	29 40—29 80
„	76	28 60—29 10	80	—
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 10—29 50	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19 70—20 —
„ középminőségű uj	—	—	—	19 50—19 60
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14 75—15 05
„ II. rendű	—	—	—	14 40—14 60
Zab I. rendű	—	—	—	15 70—16 —
„ II. rendű	—	—	—	15 40—15 60
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14 80—15 —
Korpa	—	—	—	—
Kőles	—	—	—	—

Bérlet 20. sz. **VÁROSI SZÍNHÁZ.** 23-ik előadás.

Nagybecskereken, csütörtök, 1909. okt. 21-én:

A GYUJTOGATÓ.

Dráma 1 felvonásban. — Irta: Heyermans Herman.

SZEMÉLYEK:

A bíró	—	Gózon Béla
Egy őrnök	—	Vajda Lajos
Egy hivataloszolga	—	Halmos János
Aread János	—	} Polgár Károly
Aread Aussig, az öcsese	—	
Blankert Gys, az apósa	—	
Putten, korcsmáros	—	
Biesen, rendőrőrmester	—	
Post Miklós, szomszéd	—	
Bik, szobafestő	—	

Ezt követi:

PARASZTBECSÜLET.

Opera 1 felvonásban. — Irta: Pietro Mascagni.

SZEMÉLYEK:

Turiddu, fiatal földműves	—	Toronyi Gyula
Lucia, korcsmárosné, az anyja	—	H. Lévai Berta
Santuzza, pórlány	—	Kaposi Józsa
Año, fuvaros	—	Ladiszlay József
Lola, neje	—	T. Lányi Edith

Holnap, pénteken, október 22-én:

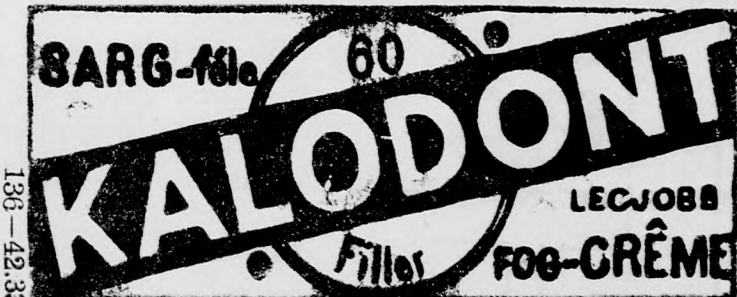
Tihanyi Miklós, a Vigszínház művészenek felléptével

VÁLÁS UTÁN.

Felolós szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Nyílttér.

A rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

5591. tkvi szám. 1909.

943-1-1

Arverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr Stern Lázár ügyvéd által képviselt Klein Fáni tomasovácsi lakos javára 300 korona tőke, ennek 1904. évi január hó 12-től járó 6% kamatai, 8 kor. 80 fill. óvási, 1/8% váltódíj, 131 kor. 90 fill. már megállapított, 22 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: CLX. t.-c. 114 §. alapján és 146. §-a értelmében Pavlovits Márkó és özv. Todorov Kuzmánné újból férj. Pavlovits Márkóné Sztana tomasovácsi lakosok ellen az ezen kir. járásbíró területén, Tomaso- vácz község határában fekvő és a tomaso- váczy 761. f., 2211. f., 2815. sz. tljvben foglalt:

1. 1. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
  2. 2. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
  3. 3. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
  4. 4. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 334 kor.;
- a tomasováczy 2626. sz. tljvben felvett:
5. 5. d. 17. hrsz. 1 h. 400 □-öl I. o. szántó egészben 278 kor.
- és a tomasováczy 2655. sz. tljvben felvett:

6. 2. d. 21. hrsz. 1. h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomaso- vácz községében folyó évi november 6-ik (hat) napjának d. u. 2 órájkor fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban, mint Tomaso- vácz, Bótos, Románecska, Zsigmond- falva és Lázárföld községében kifüg- gesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-nál alacsonyabb áron az árverésen nem fognak eladatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni s a bevő azt a vételár meg- felelő %-ig kiegészíteni.

A kir. kincstár bánatpénz nélkül ár- verezhethet.

Perlaszon, 1909. évi július hó 5-ik napján, a kir. járásbíró, mint telekkvi hatóságnál.

Áts,
kir. járásbíró.

3502/1909. sz.

Perjamosi járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Egres, Sárafalva, Pészak, Szentpéter és Ujszentpéter községekből Sárafalva szék- helylyel alakított s évi 992 kor. 92 fillér készpénzfizetés és szabályrendeletileg meg- állapított kezelési és látogatási díjakkal ja- vadalmazott sárafalvai körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felbivom pályázókat, hogy képesíté- süket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényei- ket folyó évi november 15-ig hozzám any- nyival inkább adják be, mert a szabály- szerűen fel nem szerelt, vagy elkészen beadott kérvényeket figyelembe nem veszem.

Perjamos, 1909. évi október hó 5.

944-3.1

Dr. Sal, főszolgabíró.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon regge 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

ancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár napon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasár napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár napon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár napon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon regge 5 óra 30 perckor.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA
WEINBERGER K.
NAGYBECSKEREK, HUNYADI-FŐ-U. 23.

Hallatlan olcsóság.

I pár valódi boxbőr női füz. cipő K 8'50

Ugyanaz gombos „ 9'—

Férfi Bergsteiger

vagy cuggos ... „ 9'50

Ideál csattos ... „ 11'—

Ne mulassza el senki, míg

a készlet tart, ezeket az

olcsó, de amellet ki-

tűnő minőségű cipő-

ket megrendelni. ::

Szétküldés bármely

irányban utánvétel

mellett.

Occasio.

(920—10.6)

Alkalmi vétel.

Alkalmi vétel.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNÉ BRAJER MARIA.**ELADÓ.**

Tükrös előszobafal eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

595—x 52

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III—93.

Főraktár Nagybecskereken: Reza Bálna fűszerkereskedésében és azon- kívül mindenütt kapható. 702—100.87

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTEKNEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Arverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr Stern Lázár ügyvéd által képviselt Klein Fáni tomasovácsi lakos javára 300 korona kölcsönöknek 1904. évi január hó 12-től járó 6% kamatai, 8 kor. 80 fill. óvási, 1/8% váltódíj, 131 kor. 90 fill. már megállapított, 22 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: CLX. t.-c. 114 §. alapján és 146. §-a értelmében Pavlovits Márkó és özv. Todorov Kuzmán né újból férj. Pavlovits Márkóné Sztana tomasovácsi lakosok ellen az ezen kir. járásbiróság területén, Tomaso-
vác község határában fekvő és a tomaso-
váci 761. f., 2211. f., 2815. sz. tljkvben foglalt:

1. 1. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
2. 2. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
3. 3. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 kor.;
4. 4. d. 3. hrsz. 1 h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 334 kor.;
- a tomasovácsi 2626. sz. tljkvben felvett:
5. 5. d. 17. hrsz. 1 h. 400 □-öl I. o. szántó egészben 278 kor.

és a tomasovácsi 2655. sz. tljkvben felvett:

6. 2. d. 21. hrsz. 1. h. 800 □-öl I. o. szántó egészben 590 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomaso-
vác községében folyó évi november 6-ik (hat) napjának d. u. 2 órájkor fog megtartatni a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Tomaso-
vác, Bótos, Románecska, Zsigmond-
falva és Lázárföld község-házakban kifüg-
gesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-nál alacsonyabb áron az árverésen nem fognak eladatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni s a vevő azt a vételár megfelelő %-ig kiegészíteni.

A kir. kincstár bánatpénz nélkül árverezhet.

Perlaszon, 1909. évi július hó 5-ik napján, a kir. járásbiróság, mint telekkvi hatóságnál.

Áts,
kir. járásbiró.

3602/1909. sz.

Perjámosi járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Egres, Sárafalva, Pészak, Szentpéter és Ujszentpéter községekből Sárafalva székhelyvel alakított s évi 992 kor. 92 fillér készpénzfizetés és szabályrendeletileg megállapított kezelési és látogatási díjakkal javadalmazott sárafalvai körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi november 15-ig hozzám anynyival inkább adják be, mert a szabályszerűen fel nem szerelt, vagy elkészen beadott kérvényeket figyelembe nem veszem.

Perjámos, 1909. évi október hó 5.

944-3.1

Dr. Sal, főszolgabíró.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskerek-i pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5-50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon regge 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskerek-i pályaudvarról:

pancovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár napon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasár napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár napon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár napon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon regge. 5 óra 30 perckor.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

NAGYBECSKEREK, HUNYADI-ÚJ. 23.

Hallatlan olcsóság.

I pár valódi boxbőr női füz. cipő K 8'50

Ugyanaz gombos „ 9'—

Férfi Bergsteiger

vagy cuggos ... „ 9'50

Ideál csattos ... „ 11'—

Ne mulassza el senki, míg

a készlet tart, ezeket az

olcsó, de amellet ki-

tűnő minőségű cipő-

ket megrendelni. Szétküldés bármely

irányban utánvételt

mellett. (920—10.6)

Occasio.

Alkalmi vétel.

Alkalmi vétel.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MARIA.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x 52

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Hugyhajtó és huygysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, huygkó- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTAN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenc Jósef-rakpart 22. — Kapható már Kili-földön is a következő városokban: Brüsselben, Páris, London, Newyork, Osteadében.

Telefon Eperjesen : 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: Ro'sa Béla fűszerkereskedésében és azon-kivül mindenütt kapható. 703-100.87

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.